30/11/2021

Morminte ale unor personalități implicate în istoria edificării Catedralei Naţionale

În preajma aniversării Zilei Naționale a României, dar și a sfințirii celui dintâi Altar al Bisericii Ortodoxe Române în urmă cu trei ani, o atenție aparte se cuvine să acordăm personalităților implicate în istoria edificării Catedralei Naționale, deziderat cu un trecut de aproape un secol și jumătate. În continuare, amintim personalitățile cunoscute cu morminte în Cimitirul Șerban Vodă-Bellu din Capitală.

Alexandru Hristea Orescu (1817-1894), arhitect, senator, participant la Revoluția din 1848, profesor, rector al Universității din București (1885-1889), ministru al cultelor și instrucțiunii publice (1876) și vicepreședinte al Senatului; format pe lângă arhitectul Xavier Villacrosse, a realizat proiectul „planul Orăscu” pentru sistematizarea Capitalei, fiind promotor al curentului clasicist în arhitectură. După planurile sale a fost ridicat sediul vechi al Universității din București, distrus de bombardamentele anglo-americane în anul 1944, ori „Grand Hotel de Boulevard” din București, iar în domeniul arhitecturii bisericești, noua Catedrală

Mitropolitană din Iași, Biserica „Domnița Bălașa” din București și cea dintâi biserică-capelă a Cimitirului Șerban Vodă-Bellu (1853), situată pe locul actualei capele mari și demolată la anul 1890.

A fost personalitate implicată în istoria edificării Catedralei Naționale, în calitate de președinte al secțiunii a V-a din Senat – una dintre comisiile care au cercetat și aprobat Proiectul de lege pentru construirea unei Catedrale Române în Capitala țării, înaintat de regele Carol I la data de 12 mai 1882 (Nicolae Șt. Noica, Catedrala Mântuirii Neamului – istoria unui ideal, Ed. Basilica, București, 2011, p. 24); mormântul său, ridicat în anul 1886 în memoria soției, Elena, este situat pe Aleea Centrală, la intersecția cu Aleea Artiștilor și scriitorilor – figura 25, loc 18.

Ștefan I. Fălcoianu (1835-1905), general, vicepreședinte al Academiei Române, șeful Marelui Stat Major în timpul Războiului de Independență (luptele de la Vidin și Smârdan), om politic și scriitor militar, fiind autorul lucrării Istoria războiului din

1877-1878, ruso-româno-turc; se numără între personalitățile implicate în istoria edificării Catedralei Naționale, în calitate de membru în amintita secțiune a V-a a Senatului – figura 5, loc 20.

Toma T. Socolescu (1883-1960), provenit dintr-o familie de arhitecți renumiți, a fost unul dintre cei mai prolifici autori de proiecte de biserici, participând și la concursul de proiectare pentru Catedrala Națională; elev al lui Ion Mincu, a fost profesor de teoria arhitecturii și s-a implicat în dezvoltarea urbanistică a orașului Ploiești și a întregului județ Prahova din care provenea; este autor al mai multor proiecte de biserici prahovene, între care: „Sf. Ioan Botezătorul”, dedicată eroilor prahoveni din Primul Război Mondial, „Sf. Pantelimon” și „Sf. Haralambie”, toate din Ploiești, și a celor din Boldești-Scăeni, Izvoarele și Ploieștiori, fiind totodată implicat în conservarea siturilor de la Mănăstirea „Brebu” și Biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena” din Târgoviște – figura 31, loc 13.

Petre Antonescu (1873-1965), arhitect, reprezentant de seamă al stilului neoromânesc, discipol al lui Ion Mincu, profesor de istoria arhitecturii, autorul cărții Biserici nouă – proiecte și schițe, membru al Academiei Române; s-a numărat printre arhitecții care au prezentat mai multe proiecte pentru înălțarea Catedralei Naționale în perioada 1909-1942; împreună cu Ștefan Burcuș a realizat proiectul Catedralei „Sf. Nicolae” din Galați, iar printre lucrările civile semnate de Petre Antonescu în Capitală se numără edificii monumentale, cum ar fi: Arcul de Triumf, clădirea actualei primării, Palatul Kretzulescu de pe strada Știrbei Vodă, clădirea Facultății de Drept ș.a. – figura 32 bis.

Alexandru Cernat (1834-1893), general, ministru în timpul Războiului de Independență; sub conducerea sa Armata Română a repurtat victoria de la Grivița și a cucerit apoi toate fortificațiile otomane, fapt ce a dus la capitularea turcilor; a fost nepot al preotului Gheorghe Avram, protoiereul ținutului Covurlui (1786-1824); face parte dintre personalitățile implicate în istoria edificării Catedralei Naționale, în calitate de membru-senator în secțiunea a V-a a Senatului – figura 34, loc 7.

Dem I. Dobrescu (1869-1948), jurist, primar al Capitalei (1929-1934); autor al lucrării Viitorul Bucureștilor (1934) și inițiatorul unui amplu proces practic de modernizare a Capitalei, prevăzut cu lărgirea și îndreptarea marilor artere de circulație urbană, salubrizarea orașului și executarea unor lucrări edilitare extinse, cum ar fi: pavarea străzilor și trotuarelor, introducerea apei potabile, iluminatului public și a canalizării, plantarea de copaci, amenajarea de fântâni publice, deștranduri pentru adulți și copii; a înființat ceainării și adăposturi sociale pe timpul iernii pentru oamenii sărmani, cantine pentru lucrători și cei săraci, având în atenție familiile lipsite, care puteau fi sprijinite material de primărie; s-a numărat

între personalitățile din administrația Bucureștiului invitate de Patriarhul Miron Cristea în februarie 1929 să ia parte la dezbaterile privind amplasamentul Catedralei Naționale; dintre cele trei locuri recomandate la finalul acestor consultări și continuate cu vizite la fața locului a făcut parte și un teren situat în „Dealul Arsenalului”, zona unde se construiește Catedrala Mântuirii Neamului în prezent – figura 35.

Gheorghe A. Balș (1868-1934), inginer absolvent al Politehnicii din Zürich, istoric de artă și membru al Academiei Române; s-a afirmat prin participarea la construirea podului de la Cernavodă, în colaborare cu Anghel Saligny, respectiv a Institutului pentru Seruri și Vaccinuri „Louis Pasteur”, alături de Nicolae Ghica-Budești, un alt apărător al arhitecturii tradiționale românești; principala sa contribuție pentru Ortodoxia românească este reprezentată de publicațiile și studiile de istoria artei, ce tratează preponderent subiecte de interes, precum: Bisericile lui Ștefan cel Mare; Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacul al

XVI-lea, Bisericile și mănăstirile din veacurile XVII și XVIII etc.; s-a numărat între personalitățile implicate în istoria edificării Catedralei Naționale, făcând parte din comisia de specialiști care au dezbătut propunerile de amplasare a catedralei în luna februarie 1929 – figura 43, loc 13.

Constantin Istrati (1850-1918), chimist, medic, profesor, ministru și președinte al Academiei Române; întemeietorul Școlii de chimie organică a Universității București, autor de manuale și colecționar de documente istorice, opera sa numărând inclusiv pagini dedicate ctitoriilor ștefaniene; după Războiul de Independență (1877-1878) a fost decorat atât de regele Carol I, cât și de sultanul Abdul Hamid al II-lea, pentru implicarea cu abnegație în îngrijirea soldaților bolnavi de tifos; face parte dintre personalitățile implicate în istoria edificării Catedralei Naționale, în calitate de ministru al cultelor și instrucțiunii publice și de ministru al lucrărilor publice; a condus și supravegheat lucrările de înființare și amenajare a Parcului Carol din București – figura 73, loc 20.

Ștefan Burcuș (1870-1928), arhitect cu studii la Paris, co-proiectant, împreună cu Petre Antonescu, al Catedralei „Sf. Nicolae” din Galați; de asemenea, la sfârșitul anilor 1920, alături de același arhitect Petre Antonescu, de Sterie Becu și I. D. Traianescu, a fost implicat în elaborarea primelor proiecte pentru o „Catedrală ortodoxă în Capitala țării”; din păcate, numele său nu mai apare inscripționat lizibil pe monumentul de la mormânt, însă elemente arhitecturale din ansamblul funerar inițial încă se păstrează la locurile de înhumare 9-10 și pot fi recunoscute în schița originală a proiectului realizat de fiul său, arhitectul Jean Burcuș – figura 91 bis, loc 9.

În finalul acestor succinte evocări biografice, exprimăm crezul că acești mari oameni și alți înaintași asemenea lor, în prezent, se bucură în ceruri pentru că au așezat o cărămidă la istoria zidirii catedralei, care, deși nouă, este în același timp un lăcaș monumental, contemporan cu ei și cu noi.